

Samenwerking in grote volleybaltijden

Nog één keer Action Type: Peter Murphy werkte in het verleden (1994) als assistent van Joop Alberda bij de nationale volleybalploeg. Later was hij adviseur van Alberda, toen technisch directeur bij NOC*NSF. De samenwerking tussen Alberda en zijn voor-naamste speler, Peter Blangé, bleef hem intrigeren, een "supercombinatie". 'En het Nederlands team had een aardige mix.'

Het waren gouden tijden, de jaren dat Nederland (in een eeuwig duel met Italië) de toon aangaf in het internationale mannenvolleybal. Het ultieme succes kwam in 1996, het olympisch goud van Atlanta, na die fantastische in de tiebreak besliste finale tegen de Italianen. Het team dat die allerhoogste titel binnen-sleepte, kwam onlangs nog eens bijeen in Nieuwegein. Peter Murphy was er als assistent-coach in 1994 bij, toen op het WK in Griekenland (zilver) de contouren ontstonden van een winnende combinatie. Veel van de bijzondere Nederlandse

Het is een aardige mix gebleken. Als je een team moet samenstellen in een balsport als volleybal, moet je weten waar je te veel van hebt en waar te weinig. De ideale combinatie is er nooit. Als je je maar bewust bent van de kracht van de mensen die je bij elkaar brengt. De som der delen is niet altijd sterker.' De voornaamste aspecten in het volleybalteam werd gevormd door coach en spelverdeler, in de samenwerking tussen Alberda en Blangé. Zij zijn in de typologieer een ENTJ'er en een ISTP'er. Niet dat ze dit nu direct beseften, sterker nog, ze waren zich dat nauwelijks bewust, maar Alberda en Blangé vulden elkaar vanuit hun types volledig aan al ging dat niet altijd van een leien dakje. Bij het temperament van Peter Blangé, SP, hoort het kernwoord tactiek. Bij Joop Alberda staat de NT voor strategie. 'Joop staat voor strategie, voor het grote concept waaruit je als team functioneert. Hij kan logisch abstract denken. Hij is een man van de toekomst en verandering. Peter staat voor voor pragmatisch denken. Hier en nu gericht, concreet en praktisch. Maar hij is vooral de man van de tactiek. Dat is de handeling die je pleegt, de pure wedstrijd aanpak. Strategie gekoppeld aan tactiek, Alberda-Blangé, is een supercombinatie. Al hebben ze dat later pas van elkaar geweten.'

Laatbloei

Murphy trekt de vergelijking met Amerikaanse presidenten en toppers uit het bedrijfsleven. Dat zijn vaak ENTJ'ers. Hun overzicht is groot, ze zijn leidinggevend. Op de werkvloer moeten ze echter mensen hebben die daar een vervolg aan kunnen geven. Blangé was op de werkvloer zo'n grootheid. Hij speelde vijfhonderd interlands. De briljantsten op het speelveld van de bal-

sporten zijn de ISTP'ers. Zij zijn de beslissers. Blangé past in het rijtje Michael Jordan, Jonny Wilkinson, Zinedine Zidane, grootheden in hun sport en allemaal spelmakers. Peter Blangé (2.06 m) werd aanvankelijk

'Als je je maar bewust bent van de kracht van de mensen die je bij elkaar brengt; de som der delen is niet altijd sterker'

in Nederland alleen maar als midden-blokkeerder gezien en spelverdeler was volgens bondscoach Arie Selinger een vak dat niet bij deze lange Haagse jongen paste. Bij toeval werd hij toch op die positie ingezet en zo begon een rijke loopbaan als spelverdeler. In zijn jeugd werd Blangé nooit voor een vertegenwoordigend team geselecteerd. Het past bij de omschrijving dat ISTP'ers laatbloeiers zijn en lastige karakters bezitten. Murphy: 'Zij komen in hun jeugd vaak in de problemen met coaches. Ze vragen altijd: waarom? Coaches die daarmee niet uit de voeten kunnen, sturen dit type kinderen weg. Ze worden als lastig beoordeeld. Zo werd Michael Jordan op zijn veertiende weggestuurd van de club.' 'ISTP'ers leren door te doen. Ze hebben een aangeboren talent voor de fijne motoriek, de ST, en een uitstekend ruimtelijk inzicht en positionering van de arm in de ruimte, STP. Je moet echter niet teveel van dit soort spelers in je team hebben, want dan krijg je interne strijd om de macht. Maar in elk geval één. Italië had Bernardi, een buitenaanvaller. Nederland had Blangé. In dit geval had dat de voorkeur. Altijd liever de spelverdeler als ISTP'er.'

Ruimte geven

'De spelverdeler moet versnellen en hij moet vertragen. Dat beheerst de ISTP'er. Hij moet het spel goed kunnen bekijken en in split-second denken. De ISTP'er is een denker. De T is dominant, van think, denken. Het TP is heel goed te gebruiken in de sport, maar is heel lastig te gebruiken door de coach. Dat kan alleen als de relatie goed is en die is weer afhankelijk van waar die coach zit in de matrix van de Action Type.' Joop Alberda, de Groninger die van 1993 tot '96 de Lange Mannen onder zijn hoede had, was de coach met het geschikte Action Type. Hij is een ENTJ'er. In de NT-groep zitten veel coaches. Alberda begreep dat hij Blangé de ruimte moest geven. Murphy en Alberda spraken daar al in 1994 bijna dagelijks over. Hoe konden zij Blangé optimaal benutten? 'Arie Selinger gaf het team alle voorrang. Alles moest daaraan ondergeschikt worden gemaakt. Peter ook. Maar hij heeft als ISTP'er lucht nodig, ruimte nodig. Hij moet vrijheid van handelen krijgen. Risico, avontuur en impact. Hij wil je graag tactisch de baas zijn. Bij Arie raakte hij als het ware bedwelmd. Joop heeft daar oog voor gehad. Wij wisten toen nog niet in de diepte van deze typologie-leer. Maar we hebben het in '94 al juist met hem ingeschat.' De coach was er om de topper in zijn team alle ruimte te geven. Blangé was een meester in het verdelen van het spel. 'Hij had de beste bal achterover van de hele wereld. En hij koos voor eenvoud, hij liet geen aanvallers door elkaar heen rennen. Zijn aanpak was een bal op snelheid over de volle breedte van het net te gebruiken.' 'Blangé had altijd vijf aanvallende opties,

'Strategie gekoppeld aan tactiek, Alberda-Blangé, is een supercombinatie'

waaronder de pipe-aanval vanuit de tweede lijn, vanachter de drie meter. Als hij voorspeler was, had hij er zes. Dan kon hij zelf een bal doortikken. Als hij achterin stond, dan had hij drie aanvallers voorin plus de twee mee-aanvallende achterspelers, Van de Goor of Held

en Görtzen of Zwerver, die hij van die plek op de achterrij kon benutten.'

Uitstellen

Zijn aanvalsopties waren niet te lezen. Er werd wel gescout, maar in de wedstrijd kon hij simpelweg door zijn keuze lang uit te stellen, iedereen toch weer verrassen. Het is de P(erceiver), als eerder beschreven, die zulke beslissingen lang durft uit te stellen. 'Blangé is van het soort dat de tegenstander graag outfoxte. Je tegenstander in het ongewisse laten is toch het mooiste dat er is. Hij was ook economisch in zijn bewegingen. De slimheid van het zuinig zijn met je energie.' De P staat ook voor rechter-hersenhelft georiënteerd. Hij neemt de ballen van links het makkelijkste aan. De P staat ook in het type van de speler met wie Blangé een veel scorende combinatie vormde: diagonaalaanvaller Olof van der Meulen. Murphy: 'Dat kan in het spel heel goed samen gaan. ISTP en ESTP. Blangé was van eerst denken en dan een actie. Van der Meulen was van eerst actie en dan pas denken. Feitelijk was dat de ideale combinatie. In sport moet je niet te veel denken en afwegingen maken. Maar de spelverdeler in volleybal moet dat bij voorkeur wel doen.' De typologie vertelt veel over het vermogen van een speler. Bij Ron Zwerver, een INFP'er, ontbreekt de S, die aangeeft dat een speler makkelijker door de knieën gaat en goed laag kan gaan (positie lichaamszwaartepunt) om een bal te passen. Laag voor en links van Zwerver serveren is een opdracht die een tegenstander goed zou moeten uitvoeren, kan Murphy nu zoveel jaren later wel verklappen. Zijn theorie op dat punt is bevestigd door een studie die hij maakte van de tegenwoordige superpassers, de libero-spelers die vaak in het veld staan om een service te ontvangen. 'Dat zijn allemaal S'en. Zintuiglijke jongens of meiden. Gaan allemaal makkelijk naar de grond en door de knieën. Als Ron Zwerver, zoals Toon Gerbrands ooit heeft gewild, een libero was geworden, was dat op een flop uitgelopen. Honderd procent zeker.' ISTP'ers worden bijna nooit coach, zo leert de ervaring van Murphy. Peter Blangé is het wel geworden, een succesvolle zelfs, bij landskampioen Ortec Nesseland. Hij is daarmee een uitzondering. 'Als coaches

zie je ze bijna niet. Je had in het NBA-basketbal Jerry Sloan en Larry Bird, ook een uitzondering. Bird is na een aantal jaren afgehaakt, want de spelers konden niet wat hij voorheen wel kon. Hij kon

De coach was er om de topper in zijn team alle ruimte te geven. Blangé was een meester in het verdelen van het spel

zijn ideeën niet laten uitvoeren. Hij raakte gefrustreerd. Bird kon de slag niet maken, van topspeler naar coach.' De ISTP'er is goud waard in een team. Zij hebben het aangeboren geluk van het grote talent, de handyman, de sporter pur sang, zoals Murphy hen benoemt. Dit zijn de echte balsporttypes. Wie deze spelers op de juiste manier aanspreekt, zoals Alberda deed, kan een grote zaak doen in de topsport. <<

Peter Murphy deed voor het moment dat bezuinigingen intraden, een Action Type-assesment voor Roda JC, om de twee Brazilianen van deze Limburgse club, Sergio en Cristiano, beter tot hun recht te laten komen. Hoe deze twee spelers gecoacht zouden moeten worden. Hij kwam allereerst tot de vaststelling dat Sergio en Cristiano, aanvallers pur sang, allebei ESTP'ers waren. 'Het zijn spelers die de vrijheid moeten hebben. Die zijn overal en nergens. Plaatsgebonden houden ze niet van. Hoofd, armen en benen zitten erg los ten opzichte van de romp. Ze kunnen makkelijk zijwaarts schijnbewegingen maken. Ze zijn optimistisch, zien altijd mogelijkheden. Ze zijn de opportunist, spelen om te winnen en zijn flexibel in het vinden van nieuwe oplossingen.' De twee Brazo's worden in Limburg begeleid door drie trainers uit de ESTJ-categorie. Wiljan Vloet, Louis Coolen en René Trost zijn alle drie supervisor. Zij willen over alles controle hebben. 'Het is een type dat heel veel voorkomt in het betaalde voetbal van Nederland. Het zijn mannen die een organisatie neerzetten die prima functioneert. Dat kan Vloet heel goed. Dan kan hij de supervisie doen, waar hij sterk in is. Zulke mannen gaan uit van een strakke organisatie, er moet een systeem zijn dat klopt.' Het is een goed type voor een trainer, maar het is niet makkelijk de kloof te overbruggen die gaapt tussen de ESTP (Cristiano-Sergio) en de ESTJ (Vloet cs). Ogenscheinlijk slechts een letter verschil. 'Het is avontuur, risicobereidheid en creativiteit versus organisatie, structuur en systeem. Zij houden niet van te strakke planning of een rigide structuur. De trainers zweren er juist bij.' Murphy schreef een plan van aanpak over de manieren van feedback, coaching en motiveren. Kernwoorden daarin waren korte feedback in normale taal, niet te veel managen maar richting aangeven en vervolgens loslaten en ten slotte: 'geef ze steeds een bepaalde mate van vrijheid, laat enthousiasme en avontuur de kans.'